

2. OBLICZENIA WĘZŁA CIEPLNEGO JEDNOFUNKCYJNEGO

2.1. DANE DO OBLICZEŃ

1. Parametry obliczeniowe sieci ZIMA	zasilanie	T_{ZZ}	125 °C
	powrót	T_{PZ}	70 °C
2. Ciśnienie dyspozycyjne w sieci		$P_{dysp.}$	100 kPa
3. Ciśnienie nominalne wody sieciowej		P_{MAX}	1,6 MPa
4. Parametry temp. instalacji c.o.	zasilanie	T_{ZCO}	80 °C
	powrót	T_{PCO}	60 °C
5. Zapotrzebowanie ciepła c.o.		Q_{CO}	700,0 kW
6. Opory instalacji	centralne ogrzewanie	H_{CO}	30,0 kPa
7. Ciśnienie dopuszczalne w instalacji	centralne ogrzewanie	P_{MAXCO}	0,35 MPa
	ciepła woda użytkowa	P_{MAXCW}	0,60 MPa
8. Ciśnienie statyczne	instalacja c.o.	P_{statCO}	1,70 bar

2.2. OBLICZENIA PRZEPŁYWÓW

Przepływy - strona sieciowa

przepływ wody sieciowej c.o.	G_{sco}	2,87 kg/s	10,75 m ³ /h
------------------------------	-----------	-----------	-------------------------

Przepływy - strona instalacyjna

przepływ wody instalacyjnej c.o.	G_{ico}	8,35 kg/s	30,75 m ³ /h
----------------------------------	-----------	-----------	-------------------------

2.3. DOBÓR ŚREDNIC PRZYŁĄCZY

Średnica przyłącza c.o. (strona sieciowa)	przyjęto dn rury	65 mm
	prędkość przepływu	0,82 m/s
Średnica przyłącza c.o. (strona instalacyjna)	przyjęto dn rury	100 mm
	prędkość przepływu	0,99 m/s

2.4. DOBÓR LICZNIKA ENERGII CIEPLNEJ

Licznik c.o.

przepływ wody sieciowej - zima		10,75 m ³ /h
przepływ nominalny przepływomierza	Qn	10,00 m³/h
spadek ciśnienia dla Qn		9,50 kPa
obliczeniowy spadek ciśnienia na przepływomierzu - zima		10,00 kPa

Przyjęty licznik ciepła został dobrany na potrzeby obliczenia oporów węzła.

Zgodnie z warunkami TDD/35/2019 przyłączenia do sieci ciepłowniczej węzła cieplnego z dnia 28.03.2019r. wydanymi przez PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A.

Układ pomiarowo - rozliczeniowy zużycia ciepła dostarcza i montuje PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A.

UWAGA: Przed wykonaniem kompaktowego węzła cieplnego należy skontaktować się z PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A. w sprawie ustalenia długości montażowej i średnicy króćców licznika ciepła oraz wodomierza uzupełnienia.

2.5. DOBÓR WYMIENNIKA C.O.

Obliczeniowa moc wymiennika c.o. 700,0 kW

Do doboru wymiennika T_{ZZ}/T_{PZ} 125/70 °C
 t_{zco}/t_{pco} 80/60 °C

Przepływ - strona sieciowa 10,75 m³/h

Przepływ - strona instalacyjna 30,75 m³/h

Dla powyższych parametrów dobrano płytowy wymiennik ciepła o powierzchni grzewczej 12,85m².

Zestawienie oporów wymiennika

	Opory wymiennika	Przepływ
Strona sieciowa	H _{rco} 2,00 kPa	10,75 m ³ /h
Strona instalacyjna	H _{pco} 18,00 kPa	30,75 m ³ /h

2.6. DOBÓR POMPY OBIEGOWEJ C.O.

Przepływ wody instalacyjnej c.o. G_{ico} 30,75 m³/h

opór instalacji c.o. H_{co} 30,00 kPa

opór wymiennika c.o. - strona instalacyjna H_{pco} 18,00 kPa

przyjęty opór na filtrze H_f 3,00 kPa

opory miejscowe H_{wi} 2,00 kPa

wysokość podnoszenia 53,00 kPa

wydatek pompy $V_p = 1,15 \cdot G_{ico}$ V_p 35,4 m³/h

wysokość podnoszenia H_p 5,3 mH₂O

Dobrano pompę obiegową c.o. o wydajności 35,4m³/h i wysokości podnoszenia 5,3m.

2.7. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI C.O.

2.7.1. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI C.O. WG PN-B-02414:1999

Dobrano zawór bezpieczeństwa

Średnica nominalna	dn	40	mm
Ilość zaworów		2	szt.
Min. średnica wewnętrzna	d _o	35	mm
Ciśnienie początku otwarcia	p _o	3,5	bar
Współ. wypływu dla cieczy	α _{C rzecz.}	0,20	

Masowa przepustowość zaworu

$$M=447,3 * b * A * [(p_2-p_1) * g] ^{0,5}$$

p ₂	16,0 bar	- ciśnienie dopuszczalne wody sieciowej
p ₁	3,5 bar	- ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa
g	939 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
b	2	- współ. zależny od różnicy ciśnień (jeżeli p ₂ -p ₁ >5 to b=2, jeżeli p ₂ -p ₁ ≤5 to b=1)
A	0,00005 m ²	- powierzchnia przekroju płyty wymiennika
M	4,85 kg/s	- masowa przepustowość zaworu

Dobrano	2 szt.	zawory bezpieczeństwa
G	2,42 kg/s	- masowa przepustowość pojedynczego zaworu przy zastosowaniu 1 zaworu bezpieczeństwa

Średnica wlotu zaworu

$$d_o = 54 * [G / (\alpha_c * (p_1 * g) ^{0,5})] ^{0,5}$$

G	2,42 kg/s	- masowa przepustowość zaworu
α _c	0,18	- dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu α _c = 0,9* α _{C rzecz.}
g	939 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
p ₁	3,5 bar	- ciśnienie dopuszczalne instalacji c.o.
d_o	26,17 mm	- średnica wlotu zaworu

Warunek d_o > d_{omin} jest spełniony.

Dobre zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy PN-B-02414.

2.7.2. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI C.O. WG UDT

Dobór zaworu bezp. przeprowadzono zgodnie z normami i przepisami Urzędu Dozoru Technicznego:

- WUDT-UC-KW/04
- WUDT-UC-WO-A/01
- WUDT-UC-ZS/E

1. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

1) ze względu na moc wymiennika

$$m_1 = (3600 \cdot N) / r$$

N	700 kW	największa trwała moc wymiennika
r	2076,48 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
$m_1 =$	1213,59 kg/h	

2) ze względu na możliwość pęknięcia wspólnej ścianki wymiennika

$$m_2 = 5,03 \cdot \alpha_c \cdot A \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \gamma_1)^{0,5}$$

α_c	1	współczynnik wypływu dla cieczy, przyjmujemy wartość max równą 1,0
A	50 mm ²	powierzchnia przekroju płyty wymiennika
p_1	1,6 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzejnej
p_2'	0,35 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzanej
p_2	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe (ciśnienie otwarcia + 10%)
γ_1	912,4 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze t_1
$m_2 =$	8373,73 kg/h	

3) Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa

$$m = m_1 + m_2$$

$$m = 9587,32 \text{ kg/h}$$

2. Średnica kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

Przyjęto zawór bezpieczeństwa 1 1/2" , o współczynnikach wypływu:

α	0,53	współczynnik wypływu dla par i gazów
α_c	0,20	współczynnik wypływu dla cieczy

1) Udział pary w mieszaninie parowo-wodnej

$$x_2 = (i_1 - i_2) / r$$

i_1	681 kJ/kg	entalpia wody przed zaworem bezpieczeństwa, przy ciśnieniu p_1
i_2	418 kJ/kg	entalpia wody na wylocie z zaworu bezpieczeństwa
r	2076,48 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
$x_2 =$	0,127	

2) Powierzchnia wypływu pary

$$A_p = (x_2 * m) / (10 * K_1 * K_2 * \alpha * (p_1 + 0,1))$$

α	0,53 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla par i gazów dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
K_1	0,532 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika roboczego i jego parametry przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
K_2	1,0 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień przed i za zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
A_p	887,20 mm ²	

3) Powierzchnia wypływu wody

$$A_w = ((1-x_2)*m) / (5,03 * \alpha_c * ((p_1 - p_2) * \rho_1)^{0,5})$$

α_c	0,20 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla cieczy dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
p_2	0 MPa	ciśnienie odpływowe
ρ_1	912,4 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze T_1

$$A_w = 444,14 \text{ mm}^2$$

4) Sumaryczna powierzchnia wypływu

$$A = A_p + A_w = 1331,34 \text{ mm}^2$$

5) Najmniejsza średnica kanału dopływowego zaworu lub głowicy bezpieczeństwa

$$d_o = (4 * A/n) / \pi)^{0,5}$$

n	2 -	przyjęta ilość zaworów bezpieczeństwa
d_o	29,12 mm	

3. Dobór typu i wielkości zaworu bezpieczeństwa

Dobrano zawór bezpieczeństwa :

n	2 -	ilość
p	0,35 MPa	wartość ciśnienia początku otwarcia
d_n	40 mm	średnica nominalna
d	35 mm	wewnętrzna średnica króćca dolotowego

Przyjęte zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy i warunki UDT.

UWAGA:

Doboru zaworów bezpieczeństwa dokonano przyjmując powierzchnię przepływu „A” równą 50 mm². W przypadku zastosowania wymienników równoważnych, dla których powierzchnia przepływu „A” jest mniejsza niż 50 mm² wielkość i ilość zaworów bezpieczeństwa należy przyjąć jak w projekcie. W przypadku zastosowania wymienników równoważnych o powierzchni przepływu „A” większej niż 50 mm² należy dokonać nowego doboru zaworów bezpieczeństwa i uzgodnić go z UDT.

2.7.3. Dobór zaworu bezpieczeństwa przy uzupełnianiu zładu

1) Dobór reduktora ciśnienia

Dobrano regulator bezpośredniego działania (reduktor ciśnienia) 2-6 bar dn20

$$kvs = 4,0 \text{ m}^3/\text{h} = 3912 \text{ kg/h}$$

Przyjęto zawór bezpieczeństwa dn32, o współczynnikach wypływu:

α	0,48	współczynnik wypływu dla par i gazów
α_c	0,25	współczynnik wypływu dla cieczy

2) Wewnętrzna powierzchnia przekroju kanału dopływowego zaworu bezpieczeństwa

a) Udział pary w mieszaninie parowo-wodnej

$$x_2 = (i_1 - i_2) / r$$

i_1	681 kJ/kg	entalpia wody przed zaworem bezpieczeństwa, przy ciśnieniu p_1
i_2	418 kJ/kg	entalpia wody na wylocie z zaworu bezpieczeństwa
r	2076,48 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
x_2	0,127	

b) Powierzchnia wypływu pary

$$A_p = (x_2 * m) / (10 * K_1 * K_2 * \alpha * (p_1 + 0,1))$$

α	0,48 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla par i gazów dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
K_1	0,532 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika roboczego i jego parametry przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
K_2	1,0 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień przed i za zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
A_p	399,72 mm ²	

c) Powierzchnia wypływu wody

$$A_w = ((1-x_2)*m) / (5,03 * \alpha_c * ((p_1 - p_2) * \rho_1)^{0,5})$$

α_c	0,25 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla cieczy dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
p_2	0 MPa	ciśnienie odpływowe
ρ_1	978 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze T_1
A_w	140,03 mm ²	

d) Sumaryczna powierzchnia wypływu

$$A = A_p + A_w = 539,76 \text{ mm}^2$$

3) Najmniejsza średnica kanału dopływowego zaworu lub głowicy bezpieczeństwa

$$d_o = (4 * A) / \pi)^{0,5}$$

$$d_o = 26,22 \text{ mm}$$

4) Dobór typu i wielkości zaworu bezpieczeństwa

Dobrano zawór bezpieczeństwa:

n	1 -	ilość
p	0,35 MPa	wartość ciśnienia początku otwarcia
dn	32 mm	średnica nominalna
d	27 mm	wewnętrzna średnica króćca dolotowego

Przyjęty zawór bezpieczeństwa spełnia warunki UDT.

2.8. DOBÓR ZAWORÓW REGULACYJNYCH

Zawór regulacyjny c.o.

przepływ wody sieciowej przez zawór		10,75 m ³ /h
kv zaworu regulacyjnego		19,63 m ³ /h
rzeczywisty opór zaworu całkowicie otwartego	H100%	45,13 kPa

Dobrano zawór regulacyjny c.o. z siłownikiem elektrycznym o parametrach:

kvs zaworu	16 m ³ /h
średnica nominalna	40 mm

2.9. OBLICZENIA OPORÓW MODUŁU PRZYŁĄCZENIOWEGO

Opór węzła przyłączeniowego

filtr odmulnik	2,50	kPa
opory miejscowe	2,00	kPa
opór węzła przyłączeniowego	4,50	kPa

2.10. OBLICZENIA OPORÓW WĘZŁA

opór na wymienniku ciepła	2,00	kPa
opór zaworu regulacyjnego	45,13	kPa
opór na przepływomierzu licznika głównego	10,00	kPa
opory miejscowe	2,00	kPa
Opór gałęzi c.o. dla całkowicie otwartych zaworów	59,13	kPa

Minimalne ciśnienie dyspozycyjne dla węzła

opór węzła przyłączeniowego	4,50	kPa
opór gałęzi c.o.	59,13	kPa
minimalne wymagane ciśnienie dyspozycyjne dla węzła zimą	63,63	kPa

3. OBLICZENIA WĘZŁA CIEPLNEGO TRZYFUNKCYJNEGO

3.1. DANE DO OBLICZEŃ

1. Parametry obliczeniowe sieci LATO	zasilanie	T_{ZL}	70 °C
	powrót	T_{PL}	35 °C
2. Parametry obliczeniowe sieci ZIMA	zasilanie	T_{ZZ}	125 °C
	powrót	T_{PZ}	70 °C
3. Ciśnienie dyspozycyjne w sieci		$P_{dysp.}$	100 kPa
4. Ciśnienie nominalne wody sieciowej		P_{MAX}	1,6 MPa
5. Parametry temp. instalacji wentylacji	zasilanie	T_{zwent}	80 °C
	powrót	T_{pwent}	60 °C
6. Parametry temp. instalacji c.w.u.	zasilanie	T_{CW}	55 °C
	powrót	T_{ZW}	10 °C
7. Parametry temp. technologia basenu	zima	T_{BZ}	80 °C
	lato	T_{BL}	65 °C
8. Zapotrzebowanie ciepła - wentylacja		Q_{went}	91 kW
9. Zapotrzebowanie ciepła c.w.		Q_{cwu}	180 kW
10. Zapotrzebowanie ciepła - technologia wody basenowej		Q_{basen}	86 kW
11. Opory instalacji	wentylacja	H_{went}	25,00 kPa
	ciepła woda użytkowa	H_{cwu}	30,00 kPa
	technologia	H_{basen}	60,00 kPa
12. Ciśnienie dopuszczalne w instalacji	wentylacja	$P_{MAXwent}$	0,35 MPa
	ciepła woda użytkowa	P_{MAXcwu}	0,60 MPa
	technologia	$P_{MAXbasen}$	0,35 MPa
13. Ciśnienie statyczne	wentylacja	$P_{stat went}$	0,60 bar
	technologia	$P_{stat basen}$	0,30 bar

3.2. OBLICZENIA PRZEPŁYWÓW

Przepływy - strona sieciowa

przepływ wody sieciowej - wentylacja	$G_{s\text{ went}}$	0,37 kg/s	1,40 m ³ /h
przepływ wody sieciowej cwu - zima	$G_{s\text{ cwz}}$	0,74 kg/s	2,76 m ³ /h
przepływ wody sieciowej cwu - lato	$G_{s\text{ cwl}}$	1,12 kg/s	4,08 m ³ /h
przepływ wody sieciowej technologia - zima	$G_{s\text{ tech z}}$	0,35 kg/s	1,32 m ³ /h
przepływ wody sieciowej technologia - lato	$G_{s\text{ tech l}}$	0,53 kg/s	1,95 m ³ /h
przepływ wody sieciowej - zima	G_{mscz}	1,46 kg/s	5,48 m ³ /h
przepływ wody sieciowej - lato	G_{mscl}	1,65 kg/s	6,03 m ³ /h

Przepływy - strona instalacyjna

przepływ wody instalacyjnej - wentylacja	$G_{i\text{ went}}$	1,09 kg/s	4,01 m ³ /h
przepływ wody instalacyjnej cw	G_{icw}	0,96 kg/s	3,47 m ³ /h
przepływ wody instalacyjnej technologia - zima	$G_{i\text{ tech z}}$	1,03 kg/s	3,79 m ³ /h
przepływ wody instalacyjnej technologia - lato	$G_{i\text{ tech L}}$	0,59 kg/s	2,16 m ³ /h

3.3. DOBÓR ŚREDNIC PRZYŁĄCZY

Średnica przyłącza - wentylacja (strona sieciowa)	przyjęto dn rury	32 mm
	prędkość przepływu	0,39 m/s
Średnica przyłącza cwu (strona sieciowa)	przyjęto dn rury	40 mm
	prędkość przepływu	0,86 m/s
Średnica przyłącza - technologia (strona sieciowa)	przyjęto dn rury	32 mm
	prędkość przepływu	0,54 m/s
Średnica przyłącza msc (strona sieciowa)	przyjęto dn rury	50 mm
	prędkość przepływu	0,80 m/s
Średnica przyłącza - wentylacja (strona instalacyjna)	przyjęto dn rury	40 mm
	prędkość przepływu	0,84 m/s
Średnica przyłącza cwu (strona instalacyjna)	przyjęto dn rury	40 mm
	prędkość przepływu	0,72 m/s
Średnica przyłącza - technologia (strona instalacyjna)	przyjęto dn rury	40 mm
	prędkość przepływu	0,86 m/s

3.4. DOBÓR LICZNIKA ENERGII CIEPLNEJ

Licznik główny

przepływ wody sieciowej - zima		5,48 m ³ /h
przepływ wody sieciowej - lato		6,03 m ³ /h
przepływ nominalny przepływomierza	Qn	6,00 m³/h
spadek ciśnienia dla Qn		12,80 kPa
obliczeniowy spadek ciśnienia na przepływomierzu - zima		10,00 kPa
obliczeniowy spadek ciśnienia na przepływomierzu - lato		12,90 kPa

Przyjęty licznik ciepła został dobrany na potrzeby obliczenia oporów węzła.

Zgodnie z warunkami TDD/35/2019 przyłączenia do sieci ciepłowniczej węzła ciepłego

z dnia 28.03.2019r. wydanymi przez PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A.

Układ pomiarowo - rozliczeniowy zużycia ciepła dostarcza i montuje PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A.

UWAGA: Przed wykonaniem kompaktowego węzła ciepłego należy skontaktować się z PGNiG Termika Energetyka Przemysłowa S.A. w sprawie ustalenia długości montażowej i średnicy króćców licznika ciepła oraz wodomierza uzupełnienia.

3.5. WENTYLACJA MECHANICZNA

3.5.1. DOBÓR WYMIENNIKA CIEPŁA - WENTYLACJA MECHANICZNA

Obliczeniowa moc wymiennika ciepła 91 kW

Do doboru wymiennika	T_{ZZ}/T_{PZ}	125/70 °C
	t_{zwent}/t_{pwent}	80/60 °C
Przepływ - strona sieciowa		1,40 m ³ /h
Przepływ - strona instalacyjna		4,01 m ³ /h

Dla powyższych parametrów dobrano płytowy wymiennik ciepła o powierzchni grzewczej 0,78m².

Zestawienie oporów wymiennika

	Opory wymiennika	Przepływ
Strona sieciowa	H _{rwent} 3,00 kPa	1,40 m ³ /h
Strona instalacyjna	H _{pwent} 20,00 kPa	4,01 m ³ /h

3.5.2. DOBÓR POMPY OBIEGOWEJ - WENTYLACJA MECHANICZNA

Przepływ wody instalacyjnej	Giwent	4,01 m ³ /h
opór wymiennika ciepła - strona instalacyjna	H _{pwent}	20,00 kPa
opory miejscowe	H _f	5,00 kPa
opory instalacji wentylacji	H _{wi}	25,00 kPa
wysokość podnoszenia		50,00 kPa
wydatek pompy $V_p = 1,15 \cdot G_{ico}$	V _p	4,6 m ³ /h
wysokość podnoszenia	H _p	5,0 mH ₂ O

Dobrano pompę obiegową c.o. o wydajności 4,6m³/h i wysokości podnoszenia 5,0m.

3.5.3. PRZEPONOWE NACZYNIE WZBIORCZE WG PN-B-02414:1999

Parametry instalacji grzewczej

zapotrzebowanie ciepła	Q _{co}	91,0 kW
pojemność instalacji	V	1,23 m ³
obliczeniowa temperatura wody instalacyjnej na zasilaniu	t _z	80 °C
obliczeniowa temperatura wody instalacyjnej na powrocie	t _p	60 °C
ciśnienie statyczne instalacji	p _{stat.}	0,60 bar
ilość naczyń	n	1 szt.

1. Ciśnienie wstępne w naczyniu wzbiorczym przeponowym min. 1,0 bar

$$p = p_{\text{stat}} + p_{\text{nad}} = 0,8 \text{ bar}$$

p_{nad} - nadwyżka ciśnienia w naczyniu wzbiorczym, zalecane min 0,2 bara

Przyjęto p 1,00 bar

2. Maksymalne obliczeniowe ciśnienie w naczyniu

p_{max} 3,5 bar

3. Pojemność użytkowa naczynia

gęstość wody instalacyjnej w temperaturze początkowej t ₁	ρ ₁	999,7 kg / m ³
temperatura początkowa	t ₁	10 °C
przyrost objętości właściwej wody instalacyjnej	Δv	0,0287 dm ³ /kg

Minimalna pojemność użytkowa naczynia wzbiorczego przeponowego wyznaczona wg wzoru:

$$V_u = V \cdot \rho_1 \cdot \Delta v / n \quad V_u \quad 35,2 \text{ dm}^3$$

4. Pojemność całkowita naczynia

Minimalna pojemność całkowita naczynia wzbiorczego wyznaczona wg wzoru:

$$V_n = V_u \cdot ((p_{\text{max}} + 1) / (p_{\text{max}} - p)) \quad V_n \quad 63,4 \text{ dm}^3$$

Dla powyższych parametrów dobrano naczynie wzbiorcze o poj. 80 litrów 1 szt.

5. Rura wzbiorcza

Minimalna średnica wewnętrzna rury wzbiorczej (nie mniej niż 20 mm):

$$d = 0,7 \cdot (V_u)^{0,5} \quad \begin{array}{ll} d & 4,2 \text{ mm} \\ d_{\text{min}} & 25 \text{ mm} \end{array}$$

Dobrano naczynie wzbiorcze o pojemności 80 litrów, średnicy wewnętrznej rury wzbiorczej d_{min}=25,0 mm.

3.5.4. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI GRZEWOCZEJ - WENTYLACJA

3.5.4.1. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI WG PN-B-02414:1999

Dobrano zawór bezpieczeństwa

Średnica nominalna	dn	32	mm
Ilość zaworów		2	szt.
Min. średnica wewnętrzna	d _o	27	mm
Ciśnienie początku otwarcia	p _o	3,5	bar
Współ. wypływu dla cieczy	α _{c rzecz.}	0,25	

Masowa przepustowość zaworu

$$M=447,3 \cdot b \cdot A \cdot [(p_2-p_1) \cdot g]^{0,5}$$

p ₂	16,0 bar	- ciśnienie dopuszczalne wody sieciowej
p ₁	3,5 bar	- ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa
g	939 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
b	2	- współ. zależny od różnicy ciśnień (jeżeli p ₂ -p ₁ >5 to b=2, jeżeli p ₂ -p ₁ ≤5 to b=1)
A	0,00005 m ²	- powierzchnia przekroju płyty wymiennika
M	4,85 kg/s	- masowa przepustowość zaworu

Dobrano	2 szt.	zawory bezpieczeństwa
G	2,42 kg/s	- masowa przepustowość pojedynczego zaworu przy zastosowaniu 1 zaworu bezpieczeństwa

Średnica wlotu zaworu

$$d_o = 54 \cdot [G / (\alpha_c \cdot (p_1 \cdot g)^{0,5})]^{0,5}$$

G	2,42 kg/s	- masowa przepustowość zaworu
α _c	0,225	- dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu α _c = 0,9* α _{c rzecz.}
g	939 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
p ₁	3,5 bar	- ciśnienie dopuszczalne instalacji c.o.
d_o	23,40 mm	- średnica wlotu zaworu

Warunek d_o > d_{omin} jest spełniony.

Dobre zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy PN-B-02414.

3.5.4.2. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI WG UDT

Dobór zaworu bezp. przeprowadzono zgodnie z normami i przepisami Urzędu Dozoru Technicznego:

- WUDT-UC-KW/04
- WUDT-UC-WO-A/01
- WUDT-UC-ZS/E

1. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

1) ze względu na moc wymiennika

$$m_1 = (3600 \cdot N) / r$$

N	91 kW	największa trwała moc wymiennika
r	2112,00 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa (ciśnieniu zrzutowym)

$$m_1 = 155,11 \text{ kg/h}$$

2) ze względu na możliwość pęknięcia wspólnej ścianki wymiennika

$$m_2 = 5,03 \cdot \alpha_c \cdot A \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \gamma_1)^{0,5}$$

α_c	1	współczynnik wypływu dla cieczy, przyjmujemy wartość max równą 1,0
A	50 mm ²	powierzchnia przekroju płyty wymiennika
p_1	1,6 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzejnej
p_2'	0,35 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzanej
p_2	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe (ciśnienie otwarcia + 10%)
γ_1	859,6 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze t_1

$$m_2 = 8127,82 \text{ kg/h}$$

3) Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa

$$m = m_1 + m_2$$

$$m = 8282,94 \text{ kg/h}$$

2. Średnica kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

Przyjęto zawór bezpieczeństwa dn32, o współczynnikach wypływu:

α	0,48	współczynnik wypływu dla par i gazów
α_c	0,25	współczynnik wypływu dla cieczy

1) Udział pary w mieszaninie parowo-wodnej

$$x_2 = (i_1 - i_2) / r$$

i_1	681 kJ/kg	entalpia wody przed zaworem bezpieczeństwa, przy ciśnieniu p_1
i_2	418 kJ/kg	entalpia wody na wylocie z zaworu bezpieczeństwa
r	2112,00 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
x_2	0,124	

2) Powierzchnia wypływu pary

$$A_p = (x_2 \cdot m) / (10 \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot \alpha \cdot (p_1 + 0,1))$$

α	0,48 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla par i gazów dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
K_1	0,532 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika roboczego i jego parametry przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
K_2	1,0 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień przed i za zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
A_p	832,11 mm ²	

3) Powierzchnia wypływu wody

$$A_w = ((1-x_2) \cdot m) / (5,03 \cdot \alpha_c \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \rho_1)^{0,5})$$

α_c	0,25 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla cieczy dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
p_2	0 MPa	ciśnienie odpływowe
ρ_1	917,05 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze T_1
A_w	306,93 mm ²	

4) Sumaryczna powierzchnia wypływu

$$A = A_p + A_w = 1139,04 \text{ mm}^2$$

5) Najmniejsza średnica kanału dopływowego zaworu lub głowicy bezpieczeństwa

$$d_o = (4 \cdot A/n) / \pi)^{0,5}$$

n	2 -	przyjęta ilość zaworów bezpieczeństwa
d_o	26,94 mm	

3. Dobór typu i wielkości zaworu bezpieczeństwa

Dobrano zawór bezpieczeństwa:

n	2 -	ilość
p	0,35 MPa	wartość ciśnienia początku otwarcia
d_n	32 mm	średnica nominalna
d	27 mm	wewnętrzna średnica króćca dolotowego

Przyjęte zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy i warunki UDT.

UWAGA:

Doboru zaworów bezpieczeństwa dokonano przyjmując powierzchnię przepływu „A” równą 50 mm². W przypadku zastosowania wymienników równoważnych, dla których powierzchnia przepływu „A” jest mniejsza niż 50 mm² wielkość i ilość zaworów bezpieczeństwa należy przyjąć jak w projekcie. W przypadku zastosowania wymienników równoważnych o powierzchni przepływu „A” większej niż 50 mm² należy dokonać nowego doboru zaworów bezpieczeństwa i uzgodnić go z UDT.

3.6. TECHNOLOGIA WODY BASENOWEJ

3.6.1. DOBÓR WYMIENNIKA CIEPŁA

Obliczeniowa moc wymiennika ciepła		86,0	kW
Do doboru wymiennika	T_{ZZ}/T_{PZ}	125/70	°C
	T_{ZL}/T_{PL}	66/35	°C
	t_{bZ}	80	°C
	t_{bL}	65	°C
Przepływ - strona sieciowa - zima		1,32	m ³ /h
Przepływ - strona sieciowa - lato		1,95	m ³ /h
Przepływ - strona instalacyjna - zima		3,79	m ³ /h
Przepływ - strona instalacyjna - lato		2,16	m ³ /h

Dla powyższych parametrów dobrano płytowy wymiennik ciepła o powierzchni grzewczej 3,25m².

Zestawienie oporów wymiennika

	Opory wymiennika	Przepływ
Strona sieciowa - zima	H_{rBZ} 1,86 kPa	1,17 m ³ /h
Strona instalacyjna - zima	H_{pBZ} 16,55 kPa	3,78 m ³ /h
Strona sieciowa - lato	H_{rBL} 6,12 kPa	2,11 m ³ /h
Strona instalacyjna - lato	H_{pBL} 6,02 kPa	2,14 m ³ /h

3.6.2. DOBÓR POMPY OBIEGOWEJ

Przepływ wody instalacyjnej	Gibasen	3,78 m ³ /h	
		zima	lato
opór wymiennika ciepła - strona instalacyjna	H_p	16,55 kPa	6,02 kPa
przyjęty opór na filtrze	H_f	2,00 kPa	2,00 kPa
opory miejscowe	H_{wi}	4,00 kPa	4,00 kPa
opory instalacji technologii	H_{inst}	60,00 kPa	60,00 kPa
wysokość podnoszenia		82,55 kPa	72,02 kPa
wydatek pompy $V_p = 1,15 \cdot G_{ico}$	V_p	4,3 m ³ /h	
wysokość podnoszenia	H_p	8,3 mH ₂ O	

Dobrano pompę obiegową c.o. o wydajności 4,4m³/h i wysokości podnoszenia 8,3m.

3.6.3. PRZEPONOWE NACZYNIE WZBIORCZE WG PN-B-02414:1999

Parametry instalacji grzewczej

zapotrzebowanie ciepła	Q_{co}	86,0 kW
pojemność instalacji	V	1,16 m ³
obliczeniowa temperatura wody instalacyjnej - zima	t_{z1}	80 °C
ciśnienie statyczne instalacji	$p_{stat.}$	0,30 bar
ilość naczyń	n	1 szt.

1. Ciśnienie wstępne w naczyniu wzbiorczym przeponowym min. 1,0 bar

$$p = p_{stat} + p_{nad} = 0,5 \text{ bar}$$

p_{nad} - nadwyżka ciśnienia w naczyniu wzbiorczym, zalecane min 0,2 bara

Przyjęto	p	1,00 bar
----------	-----	----------

2. Maksymalne obliczeniowe ciśnienie w naczyniu

p_{max}	3,5 bar
-----------	---------

3. Pojemność użytkowa naczynia

gęstość wody instalacyjnej w temperaturze początkowej t_1	ρ_1	999,7 kg / m ³
temperatura początkowa	t_1	10 °C
przyrost objętości właściwej wody instalacyjnej dla t_{z1}	Δv	0,0287 dm ³ /kg

Minimalna pojemność użytkowa naczynia wzbiorczego przeponowego wyznaczona wg wzoru:

$$V_u = V \cdot \rho_1 \cdot \Delta v / n \quad V_u \quad 33,3 \text{ dm}^3$$

4. Pojemność całkowita naczynia

Minimalna pojemność całkowita naczynia wzbiorczego wyznaczona wg wzoru:

$$V_n = V_u \cdot ((p_{max} + 1) / (p_{max} - p)) \quad V_n \quad 60,0 \text{ dm}^3$$

Dla powyższych parametrów dobrano naczynie wzbiorcze o poj. 80 litrów 1 szt.

5. Rura wzbiorcza

Minimalna średnica wewnętrzna rury wzbiorczej (nie mniej niż 20 mm):

$$d = 0,7 \cdot (V_u)^{0,5} \quad \begin{array}{ll} d & 4,0 \text{ mm} \\ d_{min} & 25 \text{ mm} \end{array}$$

Dobrano naczynie wzbiorcze o pojemności 80 litrów, średnicy wewnętrznej rury wzbiorczej $d_{min}=25,0 \text{ mm}$.

3.6.4. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI GRZEWOCZEJ - TECHNOLOGIA

3.6.4.1. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI WG PN-B-02414:1999

Dobrano zawór bezpieczeństwa

Średnica nominalna	dn	32	mm
Ilość zaworów		2	szt.
Min. średnica wewnętrzna	d _o	27	mm
Ciśnienie początku otwarcia	p _o	3,5	bar
Współ. wypływu dla cieczy	α _{c rzecz.}	0,25	

Masowa przepustowość zaworu

$$M=447,3 \cdot b \cdot A \cdot [(p_2-p_1) \cdot g]^{0,5}$$

p ₂	16,0 bar	- ciśnienie dopuszczalne wody sieciowej
p ₁	3,5 bar	- ciśnienie nastawy zaworu bezpieczeństwa
g	939 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
b	2	- współ. zależny od różnicy ciśnień (jeżeli p ₂ -p ₁ >5 to b=2, jeżeli p ₂ -p ₁ ≤5 to b=1)
A	0,00005 m ²	- powierzchnia przekroju płyty wymiennika
M	4,85 kg/s	- masowa przepustowość zaworu

Dobrano	2 szt.	zawory bezpieczeństwa
G	2,42 kg/s	- masowa przepustowość pojedynczego zaworu przy zastosowaniu 1 zaworu bezpieczeństwa

Średnica wlotu zaworu

$$d_o = 54 \cdot [G / (\alpha_c \cdot (p_1 \cdot g)^{0,5})]^{0,5}$$

G	2,42 kg/s	- masowa przepustowość zaworu
α _c	0,225	- dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu α _c = 0,9* α _{c rzecz.}
g	939 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
p ₁	3,5 bar	- ciśnienie dopuszczalne instalacji c.o.
d_o	23,40 mm	- średnica wlotu zaworu

Warunek d_o > d_{omin} jest spełniony.

Dobre zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy PN-B-02414.

3.6.4.2. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI WG UDT

Dobór zaworu bezp. przeprowadzono zgodnie z normami i przepisami Urzędu Dozoru Technicznego:

- WUDT-UC-KW/04
- WUDT-UC-WO-A/01
- WUDT-UC-ZS/E

1. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

1) ze względu na moc wymiennika

$$m_1 = (3600 \cdot N) / r$$

N	86 kW	największa trwała moc wymiennika
r	2112,00 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa (ciśnieniu zrzutowym)

$$m_1 = 146,59 \text{ kg/h}$$

2) ze względu na możliwość pęknięcia wspólnej ścianki wymiennika

$$m_2 = 5,03 \cdot \alpha_c \cdot A \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \gamma_1)^{0,5}$$

α_c	1	współczynnik wypływu dla cieczy, przyjmujemy wartość max równą 1,0
A	50 mm ²	powierzchnia przekroju płyty wymiennika
p_1	1,6 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzejnej
p_2'	0,35 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzanej
p_2	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe (ciśnienie otwarcia + 10%)
γ_1	859,6 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze t_1

$$m_2 = 8127,82 \text{ kg/h}$$

3) Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa

$$m = m_1 + m_2$$

$$m = 8274,42 \text{ kg/h}$$

2. Średnica kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

Przyjęto zawór bezpieczeństwa dn32, o współczynnikach wypływu:

α	0,48	współczynnik wypływu dla par i gazów
α_c	0,25	współczynnik wypływu dla cieczy

1) Udział pary w mieszaninie parowo-wodnej

$$x_2 = (i_1 - i_2) / r$$

i_1	681 kJ/kg	entalpia wody przed zaworem bezpieczeństwa, przy ciśnieniu p_1
i_2	418 kJ/kg	entalpia wody na wylocie z zaworu bezpieczeństwa
r	2112,00 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
x_2	0,124	

2) Powierzchnia wypływu pary

$$A_p = (x_2 * m) / (10 * K_1 * K_2 * \alpha * (p_1 + 0,1))$$

α	0,48 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla par i gazów dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
K_1	0,532 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika roboczego i jego parametry przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
K_2	1,0 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień przed i za zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
A_p	832,11 mm ²	

3) Powierzchnia wypływu wody

$$A_w = ((1-x_2)*m) / (5,03 * \alpha_c * ((p_1 - p_2) * \rho_1)^{0,5})$$

α_c	0,25 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla cieczy dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
p_2	0 MPa	ciśnienie odpływowe
ρ_1	917,05 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze T_1
A_w	306,93 mm ²	

4) Sumaryczna powierzchnia wypływu

$$A = A_p + A_w = 1139,04 \text{ mm}^2$$

5) Najmniejsza średnica kanału dopływowego zaworu lub głowicy bezpieczeństwa

$$d_o = (4 * A/n) / \pi)^{0,5}$$

n	2 -	przyjęta ilość zaworów bezpieczeństwa
d_o	26,94 mm	

3. Dobór typu i wielkości zaworu bezpieczeństwa

Dobrano zawór bezpieczeństwa:

n	2 -	ilość
p	0,35 MPa	wartość ciśnienia początku otwarcia
d_n	32 mm	średnica nominalna
d	27 mm	wewnętrzna średnica króćca dolotowego

Przyjęte zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy i warunki UDT.

UWAGA:

Doboru zaworów bezpieczeństwa dokonano przyjmując powierzchnię przepływu „A” równą 50 mm². W przypadku zastosowania wymienników równoważnych, dla których powierzchnia przepływu „A” jest mniejsza niż 50 mm² wielkość i ilość zaworów bezpieczeństwa należy przyjąć jak w projekcie. W przypadku zastosowania wymienników równoważnych o powierzchni przepływu „A” większej niż 50 mm² należy dokonać nowego doboru zaworów bezpieczeństwa i uzgodnić go z UDT.

3.7. Dobór zaworu bezpieczeństwa przy uzupełnianiu zładu

1) Dobór reduktora ciśnienia

Dobrano regulator bezpośredniego działania (reduktor ciśnienia) 2-6 bar dn15

$$kvs = 3,2 \text{ m}^3/\text{h} = 3110,4 \text{ kg/h}$$

Przyjęto zawór bezpieczeństwa dn32, o współczynnikach wypływu:

α	0,48	współczynnik wypływu dla par i gazów
α_c	0,25	współczynnik wypływu dla cieczy

2) Wewnętrzna powierzchnia przekroju kanału dopływowego zaworu bezpieczeństwa

a) Udział pary w mieszaninie parowo-wodnej

$$x_2 = (i_1 - i_2) / r$$

i_1	681 kJ/kg	entalpia wody przed zaworem bezpieczeństwa, przy ciśnieniu p_1
i_2	418 kJ/kg	entalpia wody na wylocie z zaworu bezpieczeństwa
r	2112,00 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
x_2	0,124	

b) Powierzchnia wypływu pary

$$A_p = (x_2 \cdot m) / (10 \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot \alpha \cdot (p_1 + 0,1))$$

α	0,48 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla par i gazów dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
K_1	0,532 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika roboczego i jego parametry przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
K_2	1,0 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień przed i za zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
A_p	312,47 mm ²	

c) Powierzchnia wypływu wody

$$A_w = ((1-x_2) \cdot m) / (5,03 \cdot \alpha_c \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \rho_1)^{0,5})$$

α_c	0,25 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla cieczy dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
p_1	0,385 MPa	ciśnienie zrzutowe
p_2	0 MPa	ciśnienie odpływowe
ρ_1	972 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze T_1

$$A_w = 111,95 \text{ mm}^2$$

d) Sumaryczna powierzchnia wypływu

$$A = A_p + A_w = 424,43 \text{ mm}^2$$

3) Najmniejsza średnica kanału dopływowego zaworu lub głowicy bezpieczeństwa

$$d_o = (4 \cdot A) / \pi)^{0,5}$$

$$d_o = 23,25 \text{ mm}$$

4) Dobór typu i wielkości zaworu bezpieczeństwa

Dobrano zawór bezpieczeństwa:

n	1 -	ilość
p	0,35 MPa	wartość ciśnienia początku otwarcia
dn	32 mm	średnica nominalna
d	27 mm	wewnętrzna średnica króćca dolotowego

Przyjęty zawór bezpieczeństwa spełnia warunki UDT.

3.8. CIEPŁA WODA UŻYTKOWA

3.8.1. DOBÓR WYMIENNIKA CWU

Obliczeniowa moc wymiennika c.w.	Q_{cwmax}	180	kW
	T_{ZZ}/T_{PZ}	125/70	°C
	T_{ZL}/T_{PL}	66/35	°C
	t_{zco}/t_{pco}	55/10	°C
Przepływ - strona sieciowa - zima		2,76	m ³ /h
Przepływ - strona sieciowa - lato		4,08	m ³ /h
Przepływ - strona instalacyjna		3,47	m ³ /h

Dla powyższych parametrów dobrano płytowy wymiennik ciepła o powierzchni grzewczej 3,25m².

Zestawienie oporów wymiennika

	Opory wymiennika	Przepływ
Strona sieciowa (lato)	H_{rcw} 14,00 kPa	4,08 m ³ /h
Strona sieciowa (zima)	7,00 kPa	2,76 m ³ /h
Strona instalacyjna	H_{pcw} 10,00 kPa	3,47 m ³ /h

3.8.2. DOBÓR POMPY ŁADUJĄCEJ CWU

Przepływ wody instalacyjnej cwu		3,47	m ³ /h
opór instalacji cw	H_{cw}	30,00	kPa
opór wymiennika cw - strona instalacyjna	H_{pcw}	10,00	kPa
przyjęty opór na filtrze	H_f	2,00	kPa
opory miejscowe	H_{wi}	4,00	kPa
wysokość podnoszenia		<u>46,00</u>	kPa
wydatek pompy	V_p	4,0	m ³ /h
wysokość podnoszenia	H_p	4,6	mH ₂ O

Dobrano pompę obiegową c.o. o wydajności 4,0m³/h i wysokości podnoszenia 4,6m.

3.8.3. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI CWU

3.8.3.1. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI CWU WG PN-76/B-02440

Dobrano zawór bezpieczeństwa

Średnica nominalna	dn	32	mm
Ilość zaworów		2	szt.
Min. średnica wewnętrzna	d _o	27	mm
Ciśnienie początku otwarcia	p _o	6	bar
wsp. wypływu dla gazu	α	0,48	
α _c dla dobrego zaworu	α _c =0,35*α	0,168	
wsp. wypływu wody grzejnej	α _{c1}	1	

Masowa przepustowość zaworu

$$G=1,59 * \alpha_{c1} * b * F * [(p_3-p_1) * y_1]^{0,5}$$

p ₃	16,0 bar	- ciśnienie czynnika grzejnego na zasilaniu
p ₁	6,0 bar	- ciśnienie dopuszczalne instalacji c.w.
y ₁	986 kg/m ³	- ciężar objętościowy wody grzejnej przy najwyższej występującej na zasilaniu temp. tej wody
α _{c1}	1	- współ. wypływu wody grzejnej dla pękniętej rury grzejnej
b	2	- współ. zależny od różnicy ciśnienia czynnika grzejnego i ciśnienia dopuszczalnego dla podgrzewacza
F	50 mm ²	- powierzchnia przekroju poprzecznego płyty wymiennika
G	15788,3 kg/s	- masowa przepustowość zaworu bezpieczeństwa

Średnica wlotu zaworu

$$d_{o\min} = [4G_1 / 3,14 * 1,59 * \alpha_c * ((1,1p_1-p_2)*y_1)^{0,5}]^{0,5}$$

G ₁	7894,15 kg/s	- masowa przepustowość jednego zaworu
α _c	0,168	- dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu
y ₁	986 kg/m ³	- gęstość wody sieciowej przy jej obliczeniowej temp.
p ₁	6 MPa	- ciśnienie dopuszczalne instalacji c.w.
p ₂	0 MPa	- ciśnienie na wylocie z zaworu
d_{o min}	21,60 mm	- średnica wlotu zaworu

Warunek d_o > d_{o min} jest spełniony.

Dobre zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy PN-76/B-02440.

3.8.3.2. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI CWU WG UDT

Dobór zaworu bezp. przeprowadzono zgodnie z normami i przepisami Urzędu Dozoru Technicznego:

- WUDT-UC-KW/04
- WUDT-UC-WO-A/01
- WUDT-UC-ZS/E

1. Podstawowe dane obliczeniowe:

Największa trwała moc wymiennika	N =	180 kW
Ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzejnej (sieciowej)	$p_1 =$	1,60 MPa
Ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzanej	$p'_2 =$	0,60 MPa
Ciśnienie zrzutowe ($b_1=10\%$)	$p_2 =$	0,66 MPa
Temperatura czynnika grzejącego na zasilaniu	$T_1 =$	125 °C
Temperatura czynnika grzejącego na powrocie	$T_2 =$	70 °C

2. Wymagana przepustowość zaworu bezpieczeństwa

1) ze względu na moc wymiennika

$$m_1 = (3600 \cdot N) / r$$

N	180 kW	największa trwała moc wymiennika
r	2055,30 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
$m_1 =$	315,28 kg/h	

2) ze względu na możliwość pęknięcia wspólnej ścianki wymiennika

$$m_2 = 5,03 \cdot \alpha_c \cdot A \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \gamma_1)^{0,5}$$

α_c	1	współczynnik wypływu dla cieczy, przyjmujemy wartość max równą 1,0
A	50 mm ²	- powierzchnia przekroju poprzecznego płyty wymiennika
p_1	1,6 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzejnej
p'_2	0,60 MPa	ciśnienie dopuszczalne przestrzeni grzanej
p_2	0,66 MPa	ciśnienie zrzutowe (ciśnienie otwarcia + 10%)
γ_1	859,6 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze t_1
$m_2 =$	7149,08 kg/h	

3) Sumaryczna przepustowość zaworu bezpieczeństwa

$$m = m_1 + m_2$$

$$m = 7464,36 \text{ kg/h}$$

3. Średnica kanału przepływowego zaworu bezpieczeństwa

Przyjęto zawór bezpieczeństwa dn32, o współczynnikach wypływu:

α	0,48	współczynnik wypływu dla par i gazów
α_c	0,25	współczynnik wypływu dla cieczy

1) Udział pary w mieszance parowo-wodnej

$$x_2 = (i_1 - i_2) / r$$

i_1	708 kJ/kg	entalpia wody przed zaworem bezpieczeństwa, przy ciśnieniu p_1
i_2	418 kJ/kg	entalpia wody na wylocie z zaworu bezpieczeństwa
r	2055,30 kJ/kg	ciepło parowania wody przy ciśnieniu przed zaworem bezpieczeństwa
$x_2 =$	0,141	

2) Powierzchnia wypływu pary

$$A_p = (x_2 \cdot m) / (10 \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot \alpha \cdot (p_1 + 0,1))$$

α	0,48 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla par i gazów dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
K_1	0,522 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający właściwości czynnika roboczego i jego parametry przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
K_2	1,0 -	współczynnik poprawkowy uwzględniający wpływ stosunku ciśnień przed i za zaworem lub głowicą bezpieczeństwa
p_1	0,66 MPa	ciśnienie zrzutowe
A_p	553,86 mm ²	

3) Powierzchnia wypływu wody

$$A_w = ((1-x_2) \cdot m) / (5,03 \cdot \alpha_c \cdot ((p_1 - p_2) \cdot \rho_1)^{0,5})$$

α_c	0,25 -	dopuszczalny współczynnik wypływu zaworu lub głowicy bezpieczeństwa dla cieczy dla przyjętego zaworu bezpieczeństwa
p_1	0,66 MPa	ciśnienie zrzutowe
p_2	0 MPa	ciśnienie odpływowe
ρ_1	899,85 kg/m ³	gęstość cieczy przed zaworem lub głowicą bezpieczeństwa przy nadciśnieniu p_1 i temperaturze T_1

$$A_w = 209,16 \text{ mm}^2$$

4) Sumaryczna powierzchnia wypływu

$$A = A_p + A_w = 763,02 \text{ mm}^2$$

5) Najmniejsza średnica kanału dopływowego zaworu lub głowicy bezpieczeństwa

$$d_o = (4 \cdot A/n) / \pi)^{0,5}$$

n	2 -	przyjęta ilość zaworów bezpieczeństwa
d_o	22,05 mm	

4. Dobór typu i wielkości zaworu bezpieczeństwa

Dobrano zawór bezpieczeństwa:

n	2 -	ilość
p	0,6 MPa	wartość ciśnienia początku otwarcia
d_n	32 mm	średnica nominalna
d	27 mm	wewnętrzna średnica króćca dolotowego

Przyjęte zawory bezpieczeństwa spełniają wymagania normy i warunki UDT.

UWAGA:

Doboru zaworów bezpieczeństwa dokonano przyjmując powierzchnię przepływu „A” równą 50 mm². W przypadku zastosowania wymienników równoważnych, dla których powierzchnia przepływu „A” jest mniejsza niż 50 mm² wielkość i ilość zaworów bezpieczeństwa należy przyjąć jak w projekcie. W przypadku zastosowania wymienników równoważnych o powierzchni przepływu „A” większej niż 50 mm² należy dokonać nowego doboru zaworów bezpieczeństwa i uzgodnić go z UDT.

3.9. DOBÓR ZAWORÓW REGULACYJNYCH

Zawór regulacyjny - wentylacja

przepływ wody sieciowej przez zawór		1,40 m ³ /h
kv zaworu regulacyjnego		2,55 m ³ /h
rzeczywisty opór zaworu całkowicie otwartego	H100%	31,24 kPa

Dobrano zawór regulacyjny z siłownikiem elektrycznym o parametrach:

kvs zaworu	2,5 m ³ /h
średnica nominalna	15 mm

Zawór regulacyjny - technologia wody basenowej

przepływ wody sieciowej przez zawór	ZIMA		1,32 m ³ /h
	LATO		1,95 m ³ /h
kv zaworu regulacyjnego	ZIMA		2,41 m ³ /h
	LATO		3,56 m ³ /h
rzeczywisty opór zaworu całkowicie otwartego	ZIMA	H _{ZCWZ} 100%	10,90 kPa
	LATO	H _{ZCW1} 100%	23,75 kPa

Dobrano zawór regulacyjny z siłownikiem elektrycznym o parametrach:

kvs zaworu	4,0 m ³ /h
średnica nominalna	20 mm

Zawór regulacyjny cwu

przepływ wody sieciowej przez zawór	ZIMA		2,76 m ³ /h
	LATO		4,08 m ³ /h
kv zaworu regulacyjnego	ZIMA		5,05 m ³ /h
	LATO		7,45 m ³ /h
rzeczywisty opór zaworu całkowicie otwartego	ZIMA	H _{ZCWZ} 100%	11,94 kPa
	LATO	H _{ZCW1} 100%	26,01 kPa

Dobrano zawór regulacyjny z siłownikiem elektrycznym o parametrach:

kvs zaworu	8,0 m ³ /h
średnica nominalna	25 mm

Regulator temperatury bezpośredniego działania

przepływ wody sieciowej przez zawór	ZIMA		2,76 m ³ /h
	LATO		4,08 m ³ /h
kvs zaworu regulacyjnego	ZIMA		7,14 m ³ /h
	LATO		10,53 m ³ /h
rzeczywisty opór zaworu całkowicie otwartego	ZIMA	H _{ZCWZ} 100%	11,94 kPa
	LATO	H _{ZCW1} 100%	26,01 kPa

Dobrano regulator temperatury bezpośredniego działania z termostatem o zakresie 20-70°C o danych:

kvs zaworu	8,0 m ³ /h
średnica nominalna	25 mm

3.10. OBLICZENIA OPORÓW MODUŁU PRZYŁĄCZENIOWEGO

Opór wężła przyłączeniowego - zima

filtroodmulnik	2,00	kPa
opór na przepływomierzu licznika głównego	10,00	kPa
opory miejscowe	2,00	kPa
opór wężła przyłączeniowego zima	14,00	kPa

Opór wężła przyłączeniowego - lato

filtroodmulnik	1,00	kPa
opór na przepływomierzu licznika głównego	12,90	kPa
opory miejscowe	2,00	kPa
opór wężła przyłączeniowego lato	15,90	kPa

3.11. OBLICZENIA OPORÓW WĘŻŁA

Zima

	wentylacja	cwu	technologia	
opór na wymienniku ciepła	3,00	7,00	1,86	kPa
opór zaworu regulacyjnego	31,24	11,94	10,90	kPa
opór regulatora temp.	0,00	11,94	0,00	
opory miejscowe	2,00	2,00	2,00	kPa
Opór gałęzi dla całkowicie otwartych zaworów	36,24	32,88	14,76	kPa

Lato

	c.w.u.	technologia	
opór na wymienniku ciepła	14,00	6,12	kPa
opór zaworu regulacyjnego	26,01	23,75	kPa
opór regulatora temp.	26,01	0,00	
opory miejscowe	1,00	1,00	kPa
Opór gałęzi dla całkowicie otwartych zaworów	67,01	30,87	kPa

Minimalne ciśnienie dyspozycyjne dla wężła - zima

opór wężła przyłączeniowego	14,00	kPa
opór gałęzi max	36,24	kPa
minimalne wymagane ciśnienie dyspozycyjne dla wężła zimą	50,24	kPa

Minimalne ciśnienie dyspozycyjne dla wężła - lato

opór wężła przyłączeniowego	15,90	kPa
opór gałęzi max	67,01	kPa
minimalne wymagane ciśnienie dyspozycyjne dla wężła latem	82,91	kPa